

Terjärv jaktvårdsförening 1929-2004

Terjärv Jaktvårdsförening har nu funnits i 75 år. För att vi lite skall känna till vad föreningens syfte i dess begynnelse hade som målsättning, skall vi blicka tillbaka på de viktigaste händelserna den första tiden. Det första protokollförda sammanträdet för bildandet av en jaktvårdsförening hölls den 31 oktober 1929 i kommunalhuset. Närvarande voro ett 20 tal personer.

Till ordförande för sammanträdet utsågs kantor Otto Sundblad och till sekreterare A.E. Sandvik.

En kommitte hade utsetts att komma med förslag till stadgar för den nya föreningen. Dessa förslag godkändes enhälligt utan anmärkning.

I paragraf 1 står att Föreningens namn är: Teerijärvi jaktvårdsförening och dess hemort Teerijärvi kommun.

Föreningen har till ändamål, att inom de av föreningen arrenderade markerna och vattenområden i Teerijärvi socken genom samvetsgrant iakttagande och övervakande av gällande jaktlagar och lagar om naturskydd freda djurstammen och befrämja tillväxten av nyttigt villebråd, samt idka förnuftig jakt.

Särskilt böra föreningens medlemmar beivra all olovlig jakt samt under tiden 1 maj – 15 oktober noga övervaka sina hundar så att de ej fritt få ströva omkring. Ävensom tillse att å jaktområdet bosatta personer vilka icke tillhöra föreningen även i detta avseende iakttaga lagens föreskrifter.

Sammanlagt 13 paragrafer fanns uppräknade. Till sist på sammanträdet utsågs den första ordinarie styrelsen som skulle bestå av fem personer. Dessa voro: läraren Alfred Fogelström, Oskar Holm, Emil Lillrank, J.H. Furu och Albin Hästbacka samt till suppleanter Teodor Carlsson och Gideon Holm.

Att värva nya medlemmar från Hästbackabyrn som ansågs vara underrepresenterad utsågs Oskar Holm. Att justera detta protokoll valdes Otto Wiik och Frida Jansson.

Vid följande styrelse sammanträde den 2 november konstituerade sig styrelsen och fick följande utseende: Till ordförande lärare Alfred Fogelström, till vise ordförande Oskar Holm och till sekreterare och kassör lärare J.H. Furu.

Vid ett sammanträde i ungdomshemmet den 4 juni 1930 voro cirka 20 medlemmar närvarande. Man ansåg att på grund av det spridda områdets läge föreningen arrenderat, borde minst 13 jaktvårdare väljas. Följande personer invaldes som jaktvårdare: Uno Knutar, Frits Forsbacka, Atte From, Runo Renlund, Alexander Strand, Teodor Granö, Karl Johan Lillrank, Uno Gistö, Karl Skog, Oskar Skytte, Ture Granvik, Ivar Manderbacka och William Svartsjö.

Den 5 oktober samma år beslöts att icke jordägare vilka önska bliva medlemmar skola som inskrivningsavgift i ett för allt erlagga 50 mark.

- 2 De medlemmar som idka jakt oberoende om de äro jordägare eller ej, skola årligen erlagga 5 mark.
- 3 Personer från andra kommuner, vilka önska bliva medlemmar i föreningen, erlagga ingen inskrivnings avgift, men är pliktig att årligen erlagga 200 mark.
- 4 Önskar utom föreningen stående person idka jakt på föreningens marker är han pliktig att erlagga 25 mark per dag och i övrigt iakttaga gällande bestämmelser.
- 5 Styrelsen överlämnade 25 st. jaktkort åt följande 4 jaktvårdare: Karl Johan Lillrank, Teodor Granö, Alexander Strand och Uno Knutar.

Vid sammanträdet den 13 augusti 1932 voro ca. 40 medlemmar närvarande. Ordet fördes av dåvarande ordföranden kamrer Elis Granholm. Man kan lägga märke till att styrelse medlemmarna regelbundet utbyttes med nya personer.

Vid nämnda sammanträde kan man också lägga märke till flera nytänkanden inom föreningens verksamhet.

Till styrelsen för inkommande jaktår valdes: O Leineberg, Frida Andersson, Fritsjöff Forsbacka, Oskar Furu och Hugo Rymbacka. Till revisorer valdes Teodor Carlson och Frits Lytz. Jaktvårdarna ansågs ha en viktig funktion att fylla, följande personer utsågos: Lennart Knutar, Albin Hästbacka, Oskar Holm, Konrad Svartsjö, Runar Sandvik, Theodor Granö, Uno Gistö, Runo Renlund, Karl Johan Lillrank och Edvin Nybacka.

Förslag väcktes om att varje medlem bör föra jaktdagbok, som skall innehålla anteckningar angående jaktområde, dag, det fällda viltets antal, uppskattade ålder, kön, smittosamma sjukdomar hos det vilda, samt iakttaget levande vilt på det avjagade området. Förslaget antogs med acklamation.

Heimsjöns vattenområde fredades för ett år framåt. Däremot förkastades förslag om att freda Kronoby å mellan Sandkulla och Forsas.

Harens fridlysning förlängdes till 1 oktober, på grund av att ungarna ännu är små, samt för att fåren för det mesta tas in först i slutet av september.

En för oss i dag överklagad iakttagelse har man upptäckt. Man konstaterar att tjädertuppen tycks vara på starkt avtagande på vissa områden. På våren hava på spelplatserna iakttagits 30-60 röjor men endast 2-3 tjädertuppar.

Knappt två veckor efter nämnda sammanträde hölls årsmöte den 24 augusti med 34 medlemmar närvarande. O Leineberg valdes att leda ordet.

Ett förslag från styrelsen som också godkändes var att föreningens angelägenheter handhaves förutom av styrelsen, även av en för tre år vald ordförande och kassör. Till ordinarie ordf. för kommande tre års period valdes enhälligt kamrer Elis Granholm och till kassör Otto Knutar.

Beslöts att varje medlem som går ut på jakt bör bära föreningens märke tydligt synligt. Märket har utarbetats av styrelsen och kan inlösas för 5 mark. (Inom parentes kan nämnas att undertecknad är ägare till en Husqvarna hagelbössa som bär detta märke, 3.5 cm. i diam. med inskriften T.J.F.nr. 4.)

På förslag av styrelsen beslöts att jaktvårdarna skola vara edsvurna. Eden erlægges vid ordinarie ting i Kronoby den 30 dennes. På föreningens bekostnad transporteras jaktvårdarna till tinget.

Beslöts att inkommande vår hålla razzia efter tjuvskyttar. Till varje jaktvårdares förfogande ställer föreningen minst 2 medlemmar.

Beslöts att föreningen ordnar ett jaktprov för harhundar den 14 och 15 oktober. Omfattande unghunds och öppen klass, om ett åt föreningen donerat vandringspris.

Följande prisdomare valdes för jaktprovet:

Bernt Bergman	med	Alfred Fogelström	som kontrollant
Elis Granholm	”	Fride Sandberg	”
Oskar Holm	”	Elis Hansson	”
Gideon Holm	”	Edmund Renlund	”
Bertel Furu	”	Konrad Svartsjö	”
O Leineberg	”	Fride Forsbacka	”

Som överdomare fungerar O Leineberg.

Vid årsmötet den 17 juni 1933 höll ordf. Leineberg en överblick över det gångna årets verksamhet. Han betecknade året som organisations året. Konstaterade att jaktvårdsföreningens ideer och syftemål vunnit intresse och uppskattning bland befolkningen. Jaktvårdsföreningens medlemmarna själva hava tydligt visat sin vilja att fylla de fordringar som ställas på verkliga jaktvårds vänner.

Ett jaktprov för stövare har hållits enligt Finska kennelklubbens regler, fortsatte han. Tio hundar tävlade, av dessa avbröt tvenne efter första dagen. Vinnare blev "Raiku" ägare Ivar Manderbacka med 73.93 poäng. Andra pris i öppen klass vanns av Valde Wiiks "Diva" med 68.35 poäng och Frits Lytz "Silva" med 62.24 poäng.

I handelslagets cafe hölls ett föreningsmöte den 21 november 1933. Ordförande Leineberg som höll på att flytta bort från orten, gav en överblick över den tid han fått vara med i föreningen och tackade för det goda kamratskapet som varit och önskade föreningen all lycka i framtiden.

I hans ställe valdes Gideon Holm till ny ordförande, och till sekreterare Edmund Renlund, istället för B. Bergman som önskade avgå.

På jaktvårds föreningens vägnar tackade E Granholm den avgående ordf. Leineberg för det intresse och arbete han utfört. Han påminde om den uppryckning som skett under hans ordförande skap. Föreningen kände sig stå i tacksamhets skuld och borde därför visa sin erkänsla, men som ordföranden och de närvarande väl känna till är föreningen fattig på guld, men rik på gröna skogar. Därför utnämndes kommunal läkaren till Hedersmedlem i Terjärv Jaktvårdsförening, varefter Granholm överräckte ett jaktkort gällande för all framtid så länge föreningen existerar.

Den 29 december samma år kom ett ärende fram till ny behandling, ärendet hade behandlats några gånger tidigare. Saken gällde arbetaren Paavo Jokivirta från Kaustby som olovligt jagat räv med gift i föreningens marker. Han dömdes på våren att under sommarens lopp, att i gengäld utplantera 16 st. harhonor på föreningens marker, men detta har inte skett. Nu beslöts att han inom januari månad 1934 inlevererar harhonorerna ifråga eller ock i böter erlägger 1000 mark. Nämnas kan att några harar fick man inte av Paavo och pengarna tycks de inte heller ha fått, åtminstone de närmaste åren.

Man beslöt vid samma tillfälle att den som på föreningens marker lyckas fälla räv, bör för varje fälld räv till föreningen erlägga 100 mark.

Styrelsen som de första åren bestod av fem personer hade efter hand ökat med någon person. På hösten -34 valdes en styrelse bestående av 10 personer, dessa voro: Gideon Holm, Edmund Renlund, Lennart Knutar, Uno From, Fritsjöf Forsbacka, Ivar Manderbacka, Teodor Granö, Valde Lillrank, Elis Granholm samt Fride Sandberg.

Vid samma tillfälle beslöts att freda uttern. Eftersom ett stort antal rovfåglar förekommer och gör stor skada i villebråds stammen, beslöts att ingå till kommunal fullmäktige med anhållan att skottpenningar skulle erläggas för samtliga rovfåglar, samt att skottpenningar för duvhök skulle höjas till 15 mark samt för uven till 25 mark.

Man började också lägga märke till att harstammen hade en tendens att minska, troligen på grund av den rikliga rovfågel stammen. Man började nu fridlysa olika områden i de olika byarna. Men det mest iögon fallande, åtminstone för undertecknad, är nog det som står i följande paragraf.

Efter en livlig diskussion beslöts genom omröstning att endast 25 harar under året får skjutas per man, samt att harjakt får vidtagas först den 1 oktober. Dessa begränsningar på 25 harar kom sedan att gälla i många år, ända till 1943 när antalet minskades till 15 st. per man.

I detta skede hade man lagt märke till att intresset för jaktvården inte var som den borde inom föreningen. Av den anledningen beslöt man att anordna en fest på ungdomshemmet och inbjuda samtliga jordägare och förenings medlemmar med fruar, med gratis kaffetraktering. Granholm & Kåll gav ett bidrag på 500 mark för nämnda fest.

Man hade i många år haft en styrelse bestående av flere personer än stadgarna förordade, men 1937 erinrade man igen att styrelsen skall bestå av fem personer och inte mera. Till ny

41

ordförande valdes kommunal läkaren Bertel West. Skogsfågel beståndet hade minskat på ett oroväckande sätt, på vissa ställen. Därför beslöts att omedelbart fridlysa orr och tjäder hönan, samt från 1 januari 1938 all övrig skogsfågel jakt. Jaktvårdarna fick också i uppdrag att ordna med utfodrings platser för fågelvilt.

Man beslöt också att en person får fälla eller fånga med sax högst 3 rävar. För fångad eller fälld räv skall till jaktvårds föreningen erläggas en avgift av 10 % av skinnets försäljnings värde, eller minst 25 mark.

När föreningen fyllde 10 år anordnades en fest med inbjudna gäster från grannkommunernas jaktvårds föreningar.

Under vårvintern 1941 bekymrade man sig mest om fiskens situation. Isen hade varit tjock i Heimsjön under vintern, och vid upphuggna vakar samlades stora mängder döda fiskar. Man beräknade att man hade hovat upp ca. 6000 kg. Man lämnade åt Oskar Holm i uppgift att försöka bygga en sk. "kribba" ute i sjön för att om möjligt förhindra en liknande fiskedöd i framtiden.

Hösten -46 hade föreningen tillstånd att första gången få jaga älg. Och följande höst tillkännagavs att föreningen inlämnat anhållan om att få fälla 2 älgdjurar och 1 st. älgko. Hur det lyckades de första jakt åren på älg, kommer dessvärre inte fram i protokollen.

Om man vill avrunda de första decenniernas skiftande historia och verksamhet kan man lätt se på några saker som varit negativt och ofta bekymrat de styrande inom föreningen. Hund disciplinen tycks ha varit ett ständigt problem de första decennierna, nog försökte man med olika hot men med föga resultat. Tjuvskytte var ett annat dilemma, där jaktvårdarna till ock med blev handgripligen antastade av de skyldiga. Jaktområdena mot grannsocknarna måste ofta diskuteras och justeras den första tiden.

Vilt tillgången har som de flesta vet gått i vågor, ibland mera och ibland mindre vilt. Jag diskuterade nyligen med en äldre jägare där det framkom, att det inte var något ovanligt att man kunde under en dag skjuta tio harar när man var två till tre jaktkamrater. När man hör sådant förstår man nog att begränsningar var en nödvändighet.

Nu tycker vi att man hade mycket vilt på 30 och 40 talen, men jag vill till sist lägga fram en dikt, skriven av Tyko Hedlund 1936, som var lärare och bodde då i Jakobstad. Han tycker att viltet den tiden blivit mindre än vad han minns för närmare 50 år tidigare. Dikten var införd i Släkt och Hävd no: 32 då jaktföreningen, som den visst heter numera, hade fyllt 70 år.

Terjärv i maj 2004 genom Rolf Lillrank.

För Teerijärvi Jaktvårdsförenings samkväm i april 1936.

En jaktvårdsförening är lösen för dagen.
Det var ej för tidigt den slanten blev slagen,
ty jägare födas väl hundra per år,
men skogsviltbeståndet mot undergång går .-
Om ingen sig vårdar att stammen bevara
skall jägarens värv snart ett minne blott vara.

Jag minns hur min hembygd, snart 50 år sedan,
stod skogrik med vilt uti ny och i nedan.
Där fanns både harar och fågel som bär,
men få voro de, som sig gjorde besvär,
att skatta vad skogen för matbordet hade,
den bördan på några få skuldror man lade.

Då jägarens bössa gav eko i skogen
var bonden så glad där han gick efter plogen,
ty då fick hans havreland växa i fred
för jössarnas ofog att trampa dem ned.
Den tiden, mitt herrskap, fanns skogsvilt i mängder
som stjärnor på himlen, i hembygdens ängder.

Ja skörden var mycken, så kunde man säga,
men bössa och krut ville mången ej äga.
Med snara och flake man fångade vilt,
men skjuta med kula man ansåg förspillt.
Och visst var det vapen man ägde eländigt
mot nutidens bössor, som laddas behändigt.

Ty bommade skottet, som ofta ju hände,
då blev det ett manko, ett hjälplöst elände.
Att ladda geväret gick ej som en dans
och då det var gjort fanns ej näbb eller svans,
ty fågeln på vingar och jösse på benen
i ilande fart flydde bort ifrån scenen.

Och jägarn fick brått att bland buskarna kila
att se var en jösse igen månne vila.
Snart fick han ock pröva sin lycka på den.
Men, pang, det gick bom, det gick tokigt igen.
Och ofta det klickade bara, ty knallen
av regnet och våtan fått fel uti skallen.

Trots allt vad som jägaren kunde förtryta
så kom han rätt sällan dock själv uti gryta,
ty vilt tanns att tillgå, fast något gick fri
för mördande kulan, som åkte förbi.
Nu händer väl ofta att jägarn får traska
en dagslängd i skogen med noll i sin taska.

Ty tiderna växla och roller förbyta :
Nu jägare finnes, men vilt börjar tryta.
Förut fanns det vilt nog, men jägare få,
som ville på härnad i skogarna gå.
Och därför vi hälsa med glädje den mening,
som startat på orten en jaktvårdsförening.

Till sist vill jag nämna en sak för att sluta ;
den handlar om Noa, som lämnar sin skuta.
Av alla de djur, som han fått i förvar
dem skulle man vårda och hålla i spar
och låta dem växa att utjämna bristen
och spara på kulor och krut under fristen.

Det svaga bör stärkas, det lilla förökas,
det krogiga rätas, till bristning ej krökas.
Då kölden och drivorna hindra de små,
att mat från de vanliga förråden få
vi skynda att hjälpande händer dem sträcka
att hungern ej må deras livslåga släcka.

Och fisken i vattnet vi ej må förglömma
då tungt efter andan han kippar i gömma.
Vi öppna för honom ett fönster ibland
om isen vill sätta hans liv uti band.
Med ryssja och metkrok och nät få vi skörda
vår lön, att vi hjälpt honom bära sin börda.

Med en kär hälsning till alla gamla
och unga "Nimrodister" i hembygden
Jakobstad, i april 1936
Tyko Hedlund
Dikten avskriven av Rolf Lillrank